

DUOMENŲ SUBJEKTO TEISIŲ ĮGYVENDINIMAS PRAKTIKOJE

Miglė Petkevičienė
2022-11-09

PAGRINDINĖS DUOMENŲ SUBJEKTO TEISĖS:

- Duomenų subjekto informavimas (BDAR 12-14 str.)
- Teisė susipažinti su asmens duomenimis (BDAR 15 str.)
- Teisė reikalauti ištaisyti duomenis (BDAR 16 str.)
- Teisė reikalauti ištrinti duomenis (BDAR 17 str.)
- Teisė apriboti asmens duomenų tvarkymą (BDAR 18 str.)
- Teisė į duomenų perkeliamumą (BDAR 20 str.)
- Teisė nesutikti su asmens duomenų tvarkymu (BDAR 21 str.)

ŠIANDIEN KALBĖSIME:

- **Duomenų subjekto informavimas (BDAR 12-14 str.)**
- **Teisė susipažinti su asmens duomenimis (BDAR 15 str.)**
- Teisė reikalauti ištaisyti duomenis (BDAR 16 str.)
- **Teisė reikalauti ištrinti duomenis (BDAR 17 str.)**
- Teisė apriboti asmens duomenų tvarkymą (BDAR 18 str.)
- Teisė į duomenų perkeliamumą (BDAR 20 str.)
- **Teisė nesutikti su asmens duomenų tvarkymu (BDAR 21 str.)**

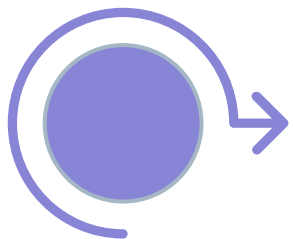
DUOMENŲ SUBJEKTO INFORMAVIMAS

SKAIDRUS INFORMAVIMAS

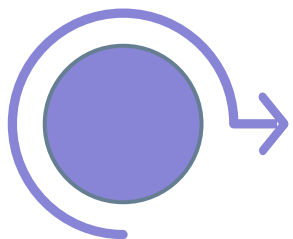
BDAR įpareigoja valdytoją užtikrinti, kad BDAR nurodyta informacija ir visi pranešimai, susiję su duomenų tvarkymu, duomenų subjektui būtų pateikti glausta, skaidria, suprantama ir lengvai prieinama forma, aiškia ir paprasta kalba (BDAR 12 str.).

Informacija gali būti pateikiama raštu arba kitomis priemonėmis, įskaitant, elektronine forma.

SKAIDRUS INFORMAVIMAS

**ASMENS DUOMENYS RENKAMI
IŠ DUOMENŲ SUBJEKTO (BDAR
13 str.)**

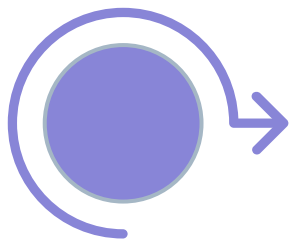

**ASMENS DUOMENYS GAUTI NE
IŠ DUOMENŲ SUBJEKTO (BDAR
14 str.)**

- Tik tiesiogiai valdytojui pateikti duomenys (pvz. pildant formą)?
  - Kaip atskirti praktikoje?
- Kokiai kategorijai priskirtume „stebėjimo duomenis“ (paieškos istorija, naršymo internete duomenys, srauto duomenys), „išvestinius duomenis“ (profilis, kredito reitingas)?
  - Kaip atskirti praktikoje?

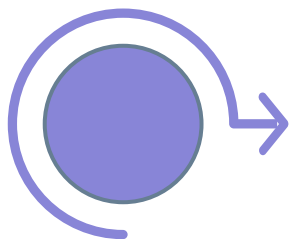
TEIKIAMA INFORMACIJA	BDAR 13 str.	BDAR 14 str.
<i>Duomenų valdytojo ir duomenų valdytojo atstovo tapatybė ir kontaktiniai duomenys</i>	☑	☑
<i>DAP kontaktiniai duomenys</i>	☑	☑
<i>Duomenų tvarkymo tikslai, duomenų tvarkymo teisinis pagrindas</i>	☑	☑
<i>Asmens duomenų kategorijos</i>		☑
<i>Teisėti duomenų valdytojo arba trečiosios šalies interesai</i>	☑	☑
<i>Duomenų gavėjai arba asmens duomenų gavėjų kategorijos</i>	☑	☑
<i>Asmens duomenų perdavimas gavėjui trečiojoje valstybėje arba tarptautinei organizacijai</i>	☑	☑
<i>Duomenų saugojimo laikotarpiai/kriterijai laikotarpiams nustatyti</i>	☑	☑
<i>Informacija apie duomenų subjekto teises</i>	☑	☑
<i>Informacija apie teisę bet kuriuo metu atšaukti sutikimą</i>	☑	☑
<i>Informacija apie teisę pateikti skundą priežiūros institucijai</i>	☑	☑
<i>Duomenų kilmės šaltinis, ar duomenys gauti iš viešai prieinamų šaltinių</i>		☑
<i>Informacija apie automatizuoto sprendimų priėmimą, įskaitant profiliavimą</i>	☑	☑
<i>Ar asmens duomenų teikimas yra įstatyminio ar sutartinio reikalavimo pagrindas ir galimos asmens duomenų nepateikimo pasekmės</i>	☑	

KADA TEIKIAMA INFORMACIJA

**ASMENS DUOMENYS RENKAMI
IŠ DUOMENŲ SUBJEKTO (BDAR
13 str.)**

- Tuo metu, kai duomenys gaunami.

**ASMENS DUOMENYS GAUTI NE
IŠ DUOMENŲ SUBJEKTO (BDAR
14 str.)**

- Per pagrįstą laikotarpį nuo duomenų gavimo (per vieną mėnesį).
- Jei duomenys naudojami bendraujant su asmeniu, ne vėliau kaip pirmą kartą bendraujant.
- Jei planuojama, kad duomenys bus teikiami kitam gavėjui, ne vėliau kaip prieš pateikiant duomenis.

PRAKTINĖ DISKUSIJA

Nagrinėjame praktinius pavyzdžius:

---

kaip tinkamai užtikrinti informacijos pateikimą (būdai, priemonės), geriausios praktikos pavyzdžiai;

---

kaip detalizuoti teikiamą informaciją;

---

kaip pateikti informaciją apie duomenų tvarkymo tikslus, teisinius pagrindus ir kt.

VDAI 2019-04-05 SPRENDIMAS

- Pareiškėjas skunde nurodė, kad UAB „A“ jo neinformavo apie asmens duomenų perdavimą UAB „B“. T.y. nevykdė BDAR 13 str. 1 d. e punkte nurodytos pareigos – teikti informaciją apie asmens duomenų gavėjus arba jų kategorijas.
- UAB „A“ teigė, kad mokėjimo pranešimuose, kurie buvo siunčiami pareiškėjui, buvo nurodytas logotipas, kuriame informuojama, kad sąskaitos apmokėjimą kontroliuoja kredito valdymo bendrovė UAB „B“. Sąskaitų kopijose matyti, kad jose yra nurodomas UAB „B“ logotipas, virš jo pateikiamas užrašas „šios sąskaitos apmokėjimą kontroliuoja kreditų valdymo bendrovė“, taip pat nurodomas UAB „B“ internetinio puslapio adresas ir telefono numeris.
- VDAI išvada - pareiškėjui nebuvo pateikta aiški, suprantama ir konkreti informacija, kad jo asmens duomenys bus perduoti UAB „B“, bei šios įmonės statusas asmens duomenų tvarkymo atžvilgiu.

TEISĖ SUSIPAŽINTI SU ASMENS DUOMENIMIS

TEISĖ SUSIPAŽINTI SU ASMENS DUOMENIMIS

- Pagal BDAR 15 str. duomenų subjektas turi teisę:
  - ✓ gauti patvirtinimą, ar jo asmens duomenys yra tvarkomi;
  - ✓ susipažinti su asmens duomenimis;
  - ✓ gauti tvarkomų asmens duomenų kopiją.

TEIKIAMA INFORMACIJA (BDAR 15 str.)	BDAR 13 str.	BDAR 14 str.
<i>Duomenų valdytojo ir duomenų valdytojo atstovo tapatybė ir kontaktiniai duomenys</i>	☑	☑
<i>DAP kontaktiniai duomenys</i>	☑	☑
<i>Duomenų tvarkymo tikslai, duomenų tvarkymo teisinis pagrindas</i>	☑	☑
<i>Asmens duomenų kategorijos</i>		☑
<i>Teisėti duomenų valdytojo arba trečiosios šalies interesai</i>	☑	☑
<i>Duomenų gavėjai arba asmens duomenų gavėjų kategorijos</i>	☑	☑
<i>Asmens duomenų perdavimas gavėjui trečiojoje valstybėje arba tarptautinei organizacijai + informacija apie tinkamas apsaugos priemones</i>	☑	☑
<i>Duomenų saugojimo laikotarpiai/kriterijai laikotarpiams nustatyti</i>	☑	☑
<i>Informacija apie duomenų subjekto teises (ištaisyti, ištrinti, apriboti, nesutikti)</i>	☑	☑
<i>Informacija apie teisę bet kuriuo metu atšaukti sutikimą</i>	☑	☑
<i>Informacija apie teisę pateikti skundą priežiūros institucijai</i>	☑	☑
<i>Duomenų kilmės šaltinis, ar duomenys gauti iš viešai prieinamų šaltinių</i>		☑
<i>Informacija apie automatizuoto sprendimų priėmimą, įskaitant profiliavimą + loginis pagrindimas ir pasekmės duomenų subjektui</i>	☑	☑
<i>Ar asmens duomenų teikimas yra įstatyminio ar sutartinio reikalavimo pagrindas ir galimos asmens duomenų nepateikimo pasekmės</i>	☑	

TEISĖ SUSIPAŽINTI SU ASMENS DUOMENIMIS

- Šios teisės tikslas – suteikti galimybę duomenų subjektui patikrinti savo duomenų tikslumą ir tvarkymo teisėtumą. Ši teisė viena iš sąlygų/pirmųjų žingsnių duomenų subjektui norint pasinaudoti savo kitomis teisėmis, pvz. ištaisyti, ištrinti duomenis ir kt.
- Taikoma nepriklausomai nuo valdytojo pasirinktų teisėtų asmens duomenų tvarkymo pagrindų (skirtingai nei kai kurios kitos teisės, pvz. teisė į duomenų perkėlimą, teisė nesutikti).
- Visada įgyvendinama pagal subjekto prašymą (skirtingai nei kai kurios kitos teisės, pvz. teisė ištaisyti, ištrinti duomenis).

Tinkamas duomenų subjekto identifikavimas

Teikiamų asmens duomenų apimtis

Kopijų teikimas

Mokestis už teikiamus asmens duomenis

Teikimo forma

DUOMENŲ SUBJEKTO IDENTIFIKAVIMAS

- BDAR nenumato imperatyvių reikalavimų kaip patvirtinti duomenų subjekto tapatybę. WP29 (Teisės į duomenų perkėlimą gairės): „Bet kuriuo atveju duomenų valdytojai turi įdiegti autentiškumo patvirtinimo procedūrą, kad galėtų **patikimai** nustatyti duomenų subjekto, <...> įgyvendinančio Bendruoju duomenų apsaugos reglamentu jam suteiktas teises, tapatybę.“ „Dažnu atveju šios procedūros jau taikomos. Duomenų subjektų autentiškumą duomenų valdytojas dažnai jau būna patvirtinęs sudarydamas su tokiu duomenų subjektu sutartį arba gaudamas jo sutikimą, kad būtų tvarkomi duomenys. Taigi, asmens duomenys, panaudoti atitinkamam duomenų tvarkymu suinteresuotam asmeniui užregistruoti, taip pat gali būti naudojami kaip įrodymai duomenų subjekto autentiškumui patvirtinti <...>“ (pvz. Kai duomenų tvarkymas yra susijęs su vartotojo paskyra, atitinkamo prisijungimo vardo ir slaptažodžio pateikimo gali užtekti duomenų subjekto tapatybei nustatyti.)
- Duomenų valdytojas neatsisako imtis veiksmų pagal duomenų subjekto prašymą pasinaudoti teisėmis, nebent įrodo, kad jis negali nustatyti duomenų subjekto tapatybės (BDAR 12 str. 2 d.)
- Jeigu duomenų valdytojas turi pagrįstų abejonių dėl duomenų subjekto tapatybės, duomenų valdytojas gali paprašyti pateikti papildomos informacijos, reikalingos norint patvirtinti duomenų subjekto tapatybę. Kai duomenų subjektas pateikia papildomą informaciją, suteikiančią galimybę nustatyti jo tapatybę, duomenų valdytojas neatsisako vykdyti prašymo. „Tačiau duomenų valdytojo galimybė paprašyti papildomos informacijos asmens tapatybei įvertinti negali būti neproporcingų reikalavimų pagrindas ir ja remiantis negali būti renkami asmens duomenys, kurie nėra aktualūs ar būtini asmens ir prašomų asmens duomenų ryšiui patikimiau nustatyti.“ „Vartotojo vardai ir slaptažodžiai dažnai naudojami siekiant leisti asmenims prisijungti prie savo duomenų e. pašto paskyrose, socialinių tinklų paskyrose ir įvairioms kitoms paslaugoms naudojamose paskyrose – kai kurias iš šių paskyrų asmenys nusprendė naudoti neatskleisdami viso savo vardo ir pavardės bei tapatybės.“
- Duomenų valdytojas neprivalo saugoti asmens duomenų vien tam, kad galėtų identifikuoti asmenį, kad šis galėtų įvykdyti savo teisę susipažinti su asmens duomenimis.

PRAKTINĖ DISKUSIJA

Tinkamas duomenų subjekto identifikavimas:

kaip tinkamai identifikuoti duomenų subjektą nerenkant perteklinių duomenų;

duomenų subjekto atstovo prašymas;

vaikai.

TEIKIAMĖ DUOMENYS

- Tik atitinkamo subjekto (ne kitų asmenų) asmens duomenys.
- „Pseudonimizuoti“ duomenys patenka, tačiau tik tuo atveju, kai tokie duomenys gali būti susieti su atitinkamu asmeniu ir nereikalauja nepagrįstai didelių pastangų.
- Nuasmeninti (anonomizuoti) duomenys nepatenka.
- Nesuteikia teisės gauti prieigą prie dokumentų, tačiau tik prie asmens duomenų dokumentuose.
- Nėra absoliuti teisė, tam tikrais atvejais taikomi ribojimai (pvz. komercinė paslaptis ir pan.)
- Apima bet kokios kategorijos asmens duomenis tvarkomus bet koku formatu (tekstas, video, garsas).
- Teisėtai tvarkomi asmens duomenys turėtų būti prieinami subjektui iki taikomo tvarkymo laikotarpio pabaigos.
- Suteikiama informacija apie duomenys, kurie yra tvarkomi tuo laikotarpiu kai pateikiamas duomenų subjekto prašymas (faktinė situacija).
- Duomenų subjektas neturi argumentuoti/pagrįsti kodėl įgyvendina prašymą susipažinti su asmens duomenimis.

PRAŠYMO FORMA

- Prašymas gali būti pateiktas raštu arba kitomis priemonėmis, įskaitant elektroninę formą (el. paštu, raštu, užpildant el. formą, žodžiu ir pan.)
- Išimtiniais atvejais (neįgalus asmuo), gali būti priimamos ir kitos (ne raštu ar el. forma) formos, tačiau su sąlyga, kad yra galimybė tinkamai identifikuoti asmenį.
- Ne visi asmenys sugeba korektiškai ir tiksliai suformuluoti prašymą, todėl jeigu iš prašymo turinio aišku, kad asmuo prašo pasinaudoti teise susipažinti su duomenimis, ši teisė turi būti įgyvendinama. Esant poreikiui, asmens gali būti prašoma patikslinti prašymą.

TEISĖS ĮGYVENDINIMO DAŽNUMAS

- Subjektui turi būti suteikta galimybė susipažinti su asmens duomenimis pagrįstai dažnai, kad jis turėtų galimybę žinoti kokie jo asmens duomenys ir kokiais tikslais tvarkomi bei galėtų įvertinti tokio tvarkymo pagrįstumą/teisėtumą.
- Koks intervalas galėtų būti pagrįstas? 12 mėn., ar daugiau/mažiau?
- Į ką reikėtų atsižvelgti vertinant koks intervalas pagrįstas?
  - ✓ *Duomenų pobūdis – jautresni duomenys vs ne tiek jautrūs duomenys;*
  - ✓ *Duomenų tvarkymo tikslas – tiesioginė rinkodara vs tvarkymas siekiant sudaryti sutartį;*
  - ✓ *Duomenų pasikeitimo ciklas – dažnas pasikeitimas vs retas pasikeitimas.*

ATSAKYMO Į PRAŠYMĄ IŠSIUNTIMAS NAUDOJANT KURJERIŲ TARNYBĄ

- Pareiškėjas kreipėsi su skundu į VDAI prašydamas įpareigoti duomenų valdytoją pateikti nurodytus dokumentus. Tiek VDAI, tiek pirmosios instancijos teismas pareiškėjo skundą atmetė.
- Ginčas kilo dėl to ar bendrovė tinkamai atsakė į pareiškėjo pateiktą prašymą, ar atsakymas išsiųstas tinkamo subjekto.
- LVAT argumentai:
  - Bendrovė ėmėsi priemonių atsakyti į pareiškėjo prašymą, t. y. parengė atsakymus ir juos išsiuntė pareiškėjo nurodytu adresu. Tai, kad pareiškėjas neatsiėmė jam siųstų siuntų, negali būti vertinama kaip Bendrovės pareigos pateikti pareiškėjui jo prašomus duomenis nevykdymas.
  - Bendrovė siuntoms siųsti gali pasitelkti kitus juridinius asmenis, o įvertinus siuntų datas ir adresatą nėra pagrindo abejoti, jog per kurjerių tarnybą, naudojant savitarnos paskyrą būtent Bendrovė išsiuntė atsakymus pareiškėjui.

LVAT nutartis administracinėje byloje Nr. A-2620-968/2021

AR GALIMA ATSISAKYTI VYKDYTI PRAŠYMĄ?

- Subjektui turi būti suteikta galimybė susipažinti su asmens duomenimis nemokamai. Tačiau kai prašymai yra akivaizdžiai nepagrįsti arba neproporcingi dėl jų pasikartojančio turinio, duomenų valdytojas gali:
  - ✓ imti pagrįstą mokestį, atsižvelgdamas į informacijos teikimo arba pranešimų ar veiksmų, kurių prašoma, administracines išlaidas;
  - ✓ atsisakyti imtis veiksmų pagal prašymą.

Duomenų valdytojui tenka pareiga įrodyti, kad prašymas yra akivaizdžiai nepagrįstas arba neproporcingas.

TEISĖS SUSIPAŽINTI SU ASMENS DUOMENIMIS RIBOJIMAS POJSTATYMINIU AKTU

- Konkurencijos taryba asmens duomenų tvarkymo taisyklėse (poįstatyminiame akte) apibrėžė asmens teisės susipažinti su apie jį turimais duomenimis apimtį, šios teisės ribojimo sąlygas.
- LVAT sprendamas norminio administracinio akto teisėtumo klausimą nurodė, jog asmens duomenų apsauga yra teisės į privatų gyvenimą dalis. Remiantis nusistovėjusia Konstitucinio Teismo ir EŽTT praktika šį žmogaus teisę gali būti ribojama tik įstatymo lygmens teisės aktu.
- Atsižvelgiant į šiuos argumentus teismas konstatavo, jog Konkurencijos Taryba neturėdama aiškaus ir konkretaus įstatyminio pavedimo, įtvirtinančio Tarybos kompetenciją reglamentuoti asmens duomenų tvarkymo Taryboje teisinius aspektus, viršijo savo kompetenciją (veikė *ultra vires*) bei nepaisė konstitucinio teisinės valstybės ir VAĮ 3 str. 1 p. įtvirtinto įstatymo viršenybės principų.

LVAT sprendimas administracinėje byloje Nr. eI-5-502/2022

PRAKTINĖ DISKUSIJA

Kaip turi būti įgyvendinama duomenų subjekto teisė gauti tvarkomų asmens duomenų kopiją?

Ar ištrinti duomenys patenka į teisės susipažinti su asmens duomenimis apimtį?

Ar duomenų kopijos (angl. *back-up*) patenka į teisės susipažinti su asmens duomenimis apimtį?

SVARBIAUSIAS DOKUMENTAS

Gairės 01/2022 dėl duomenų subjekto teisių – Teisė susipažinti (v 1.0)

https://edpb.europa.eu/system/files/2022-01/edpb_guidelines_012022_right-of-access_0.pdf

**TEISĒ IŠTRINTI ASMENS
DUOMENIS**

TEISĖ IŠTRINTI DUOMENIS

- Pagal BDAR 17 str. duomenų subjekto asmens duomenys turi būti išrinti kai:
  - ✓ kai duomenys nebėra reikalingi, kad būtų pasiekti tikslai, kuriais jie buvo renkami arba kitaip tvarkomi;
  - ✓ duomenų subjektas atšaukia sutikimą ir nėra jokio kito teisinio pagrindo tvarkyti duomenis;
  - ✓ asmens duomenų subjektas nesutinka su duomenų tvarkymu ir jo nesutikimas patenkinamas;
  - ✓ asmens duomenys buvo tvarkomi neteisėtai;
  - ✓ asmens duomenys turi būti ištrinti laikantis duomenų valdytojų, nustatytos teisinės prievolės;
  - ✓ *asmens duomenys buvo surinkti informacinės visuomenės paslaugų siūlymo kontekste.*
- Kuriais atvejais tai yra proaktyvi duomenų valdytojo pareiga, o kuriais atvejais ištrynimasis įgyvendinamas subjekto prašymu?

PRAKTINĖ DISKUSIJA

Kaip turi būti įgyvendinama duomenų subjekto teisė ištrinti duomenis?

Kas įvyksta su asmens duomenimis kai subjekto prašymas patenkinamas? Per kiek laiko turi būti ištrinti duomenys?

Kaip įgyvendinamas duomenų ištrynimasis duomenų subjektui atšaukus savo sutikimą arba pasinaudojus teise nesutikti?

PRAŠYMAS IŠTRINTI DUOMENIS AR APRIBOTI DUOMENŲ TVARKYMĄ?

- Pareiškėjas kreipėsi į VDAI teigdamas, jog UAB „A“ pažeidė jo teisę apriboti duomenų tvarkymą. Pareiškėjas nurodė, kad jis išsiuntė laišką UAB „A“ su prašymu apriboti jo asmens duomenų tvarkymą nurodant UAB „B“ (kitas duomenų tvarkytojas) toliau nebetvarkyti jo asmens duomenų. Pareiškėjo teigimu, UAB „A“ atsakydama į jo laišką, visiškai neatsakė į jo prašymą apriboti jo asmens duomenų tvarkymą.
- Pareiškėjo pateiktas prašymas atrodė taip - „Atsižvelgiant į išdėstytas aplinkybes, prašau, remiantis sutarties 3.4 p. nurodyti UAB „B“ nutraukti pradėtas teikti paslaugas mano atžvilgiu. Remdamasis išdėstytomis aplinkybėmis ir teise apriboti duomenų tvarkymą (BDAR 18 straipsnis), prašau nurodyti UAB „B“ toliau nebetvarkyti mano asmens duomenų, kuriuos gavo iš UAB „A“.
- Inspekcijos išvada - pareiškėjas kreipėsi dėl duomenų subjekto teisės reikalauti ištrinti duomenis pagal BDAR 17 str., o ne dėl teisės apriboti duomenų tvarkymą pagal BDAR 18 str.
- Visgi pareiškėją informuojant apie asmens duomenų ištrynimo negalimumą, tai nebuvo padaryta aiškiai ir suprantamai, todėl buvo konstatuotas BDAR 12 str. 4 d. pažeidimas.

VDAI 2020-05-06 sprendimas

PRAŠYMAS IŠTRINTI DUOMENIS, KAI ASMENYS YRA SIEJAMI SUTARTINIŲ SANTYKIŲ

- Pareiškėjas kreipėsi į VDAI prašydamas uždrausti duomenų valdytojui tvarkyti jo duomenis ir įpareigoti juos sunaikinti. Inspekcija pareiškėjo prašymą atmetė.
- LVAT nagrinėdamas bylą apeliacinėje instancijoje konstatavo, jog byloje nesant pagrindo paneigti, kad pareiškėją ir duomenų valdytoją siejo sutartiniai šilumos energijos tiekimo (pirkimo-pardavimo) santykiai, ir nustačius, jog pareiškėjo asmens duomenys buvo tvarkomi esant teisiniam pagrindui, Inspekcija padarė pagrįstą išvadą, jog duomenų valdytojais (tvarkytojais) neturėjo pagrindo tenkinti pareiškėjo prašymo, jog jo duomenys nebebūtų tvarkomi, nes tam nebuvo jokio pagrindo nei pagal ADTAĮ, nei pagal BDAR.

LVAT nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1275-261/2021

PRAŠYMO IŠTRINTI DUOMENIS FORMA

- VDAI išnagrinėjusi pareiškėjo skundą įpareigojo savivaldybės administraciją pateikti informaciją duomenų subjektams apie veiksmus, kurių imtasi įgyvendinant prašymą dėl teisės reikalauti ištrinti duomenis arba, jeigu veiksmų dėl prašymo nesiimta, apie neveikimo priežastis (BDAR 12 str. 4 d.).
- Administracija ginčijo tokį VDAI sprendimą ir nurodė, jog administracija, negavusi prašymo ištrinti duomenis, negali ir neprivalo *ex officio* spręsti dėl teisės būti pamirštam realizavimo. Pateiktame dokumente nebuvo suformuluoto prašymo ir neįvardinta konkrečių duomenų, kuriuos pareiškėjas pageidavo ištrinti. Prašyme nėra būtinosios sąlygos – prašymo dėl teisės ištrinti duomenis – neįvardinti konkretūs duomenys, kuriuos galima prašoma ištrinti. Duomenys apie „šeimos problemas“ nelaikytini asmens duomenimis, nes tokie duomenys nesiejami su konkrečiu asmeniu.

PRAŠYMO IŠTRINTI DUOMENIS FORMA

- Pareiškėjo prašymas atrodė taip - „2017 m. spalio 10 d. buvo vienintelis kartas, kada J. J. pateikdama prašymą, pasirašė ir davė sutikimą tvarkyti mūsų šeimos asmens (įskaitant ypatingus asmens) duomenis, kurie buvo reikalingi neįgalaus vaiko bei mūsų šeimos poreikiams nustatyti. Prašoma socialinė paslauga (socialinė dienos globa institucijoje) paskirta nebuvo, todėl manome, kad gauti mūsų sūnaus ypatingi asmens duomenys nebuvo panaudoti pagal paskirtį ir nėra naudojami tam, kad būtų pasiekti tikslai, dėl kurių jie buvo renkami, todėl vadovaujantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 17 straipsnio d punktu bei 21 straipsnio 1 punktu, turime teisę reikalauti šiuos dokumentus panaikinti. Jei duomenų valdytojas to padaryti negali, prašau argumentuotai įrodyti, kad jie yra tvarkomi dėl įtikinamų priežasčių, kurios yra viršesnės už mūsų kaip duomenų subjekto interesus, teises ir laisves arba siekiant pareikšti, vykdyti ar apginti teisinius interesus“.
- LVAT išnagrinėjęs bylą konstatavo, jog pareiškėjas nepagrįstai suabsoliutina prašymo formą ir turinį. Prašymo turinys ir jame nurodytas teisinis reglamentavimas vienareikšmiškai patvirtina, jog tretieji suinteresuoti asmenys siekė realizuoti BDAR įtvirtintą teisę reikalauti ištrinti jų šeimos asmens duomenis (sūnaus ypatingus duomenis). Tai, kad prašymas nebuvo tinkamai suformuluotas dokumento formos prasme, negali būti kliūtis tokio prašymo nenagrinėti. Be to, teisinis reglamentavimas dėl prašymo formos yra nustatytas poįstatyminiu aktu, kuris iš esmės yra rekomendacinio pobūdžio, o BDAR konkrečios prašymo formos aptariamam aspektui nenustato.
- Taip pat LVAT nurodė, jog pareiškėjo nurodyta informacija apie asmenis ir jų šeimos gyvenimą, neatsiejamai susiję su asmens duomenimis ir taikymo eigoje gali padėti identifikuoti asmenį, todėl pareiškėjo argumentas, jog tokie duomenys nelaikomi asmens duomenimis yra nepagrįstas.

**TEISĖ NESUTIKTI SU ASMENS
DUOMENŲ TVARKYMU**

PAREIŠKĖJO TEISĖ GAUTI INFORMACIJĄ IR NESUTIKTI SU DUOMENŲ TVARKYMU TIESIOGINĖS RINKODAROS ATVEJU

- Pareiškėjas kreipėsi į VDAI nurodydamas, jog bendrovė iš savo el. pašto į pareiškėjo el. paštą be pareiškėjo sutikimo atsiuntė laišką su tiesioginės rinkodaros pasiūlymu. Pareiškėjas nurodė, jog bendrovė neteisėtai tvarkė jo asmens duomenis, taip pat pažeidė BDAR įtvirtintą pareiškėjo teisę gauti informaciją ir nesutikti su duomenų tvarkymu.
- Inspekcija gavo bendrovės paaiškinimus, jog bendrovės darbuotojas suradęs pareiškėjo numerį internete su juo susiekė ir pasiteiravo ar jo nedomintu pasiūlymai, naujienlaiškiai el. paštu, pareiškėjas nurodė, kad tokia informacija jį domina ir žodžiu davė sutikimą gauti šią informaciją. Šių faktų bendrovė neturėdama galimybės gauti pokalbių išklotinių negalėjo įrodyti.

PAREIŠKĖJO TEISĖ GAUTI INFORMACIJĄ IR NESUTIKTI SU DUOMENŲ TVARKYMU TIESIOGINĖS RINKODAROS ATVEJU

- Inspekcija išnagrinėjusi skundą nurodė, jog bendrovė pareiškėjo el. pašto adresą tvarkė tik išsiųsdama pareiškėjui el. laišką, tačiau su pareiškėjo asmens duomenimis neatliko jokių kitų tvarkymo veiksmų. El. pašto adreso tvarkymui, išsiunčiant tiesioginės rinkodaros pasiūlymą, taikytinas specialusis teisės aktas ERĮ, o BDAR nuostatos nėra taikytinos. Todėl pareiškėjo skundą dėl teisių gauti informaciją ir nesutikti su duomenų tvarkymu, atmetė kaip nepagrįstą.
- Visgi, VDAI atkreipė dėmesį į tai, kad tuo atveju, jei duomenų valdytojas duomenų subjektui tiesioginės rinkodaros pasiūlymą siųstų gavęs duomenų subjekto sutikimą, tokiam sutikimui būtų taikomos BDAR nuostatos.

TEISĖ NESUTIKTI

- Pagal BDAR 21 str. duomenų subjektas turi teisę nesutikti, kad būtų tvarkomi jo asmens duomenys:
  - ✓ kai jo asmens duomenys yra tvarkomi teisėto intereso pagrindu (nėra absoliuti teisė jeigu valdytojas įrodo, kad tvarkymas yra viršesnis už duomenų subjekto interesus);
  - ✓ kai jo asmens duomenys tvarkomi tiesioginės rinkodaros tikslu, įskaitant profiliavimą (absoliuti teisė).

PRAKTINĖ DISKUSIJA

Kaip turi būti įgyvendinama duomenų subjekto teisė nesutikti?

Kas įvyksta su asmens duomenimis kai subjekto prašymas patenkinamas? Per kiek laiko turi būti sustabdytas tvarkymas? Per kiek laiko turi būti ištrinti duomenys?

Duomenų subjekto sutikimo atšaukimas vs teisė nesutikti?

Kokiu teisiniu pagrindu tvarkote asmens duomenis tiesioginės rinkodaros tikslu?

AR DUOMENŲ SUBJEKTAS TURI TEISĘ NESUTIKTI, KAD JO DUOMENYS BŪTŲ TVARKOMI DUOMENŲ TVARKYTOJO?

- Pareiškėjas kreipėsi į UAB „B“ (duomenų tvarkytoją) teigdamas, jog nesutinka su UAB „B“ vykdomu jo duomenų tvarkymu, reikalaudamas ištrinti turimos jo asmens duomenis.
- VDAI argumentai:
  - BDAR nenumato duomenų subjektui teisės nesutikti, kad su juo susiję asmens duomenys būtų tvarkomi duomenų valdytojo įgalioto duomenų tvarkytojo, taip pat teisės reikalauti, kad duomenų tvarkytojas ištrintų jo asmens duomenis.
  - Pareiškėjas jokių duomenų, patvirtinančių, kad jis kreipėsi į duomenų valdytoją dėl šių teisių įgyvendinimo, nepateikė, taip pat skunde neišreiškė nesutikimo, kad UAB „A“ tvarkytų jo asmens duomenis (išskyrus dėl asmens duomenų perdavimo UAB „B“), ar reikalavimo, kad minėta bendrovė ištrintų jo asmens duomenis, todėl UAB „B“, neįgyvendindama pareiškėjo teisės reikalauti ištrinti asmens duomenis ir teisės nesutikti su asmens duomenų tvarkymu, ADTAJ ir BDAR nuostatų nepažeidė.

VDAI 2019-04-05 sprendimas

PABAIGAI

SUTEIKTOMIS TEISĖMIS DUOMENŲ SUBJEKTAS TURI NAUDOTIS SAŽININGAI

- 2021 m. VDAI pagal ANK 505 str. 1 d. skyrė baudą pareiškėjui už tiesos neatitinkančios informacijos pateikimą VDAI.
- VDAI gavo pareiškėjo skundą, kuriame nurodyta, kad Bendrovė tiek savo internetinėje svetainėje, tiek ir kitose svetainėse, kuriose galima rasti Bendrovės rekvizitus, kaip kontaktinį telefono numerį nurodo pareiškėjo asmeninio mobiliojo telefono numerį, nors pareiškėjas jau seniai nėra bendrovės vadovas.
- Tirdama pareiškėjo skundą VDAI nustatė, jog nurodytas telefono numeris pareiškėjui jau metus laiko nebepriklauso, pareiškėjas pats telefono numerį Juridinių asmenų registrui būdamas bendrovės vadovu pateikė kaip kontaktinį, tarp pareiškėjo ir bendrovės skundo pateikimo metu vyko teisminiai ginčai, pareiškėjas niekaip negalėjo nežinoti, jog ne jis yra telefono numerio abonentas, todėl pareiškėjo veiksmai buvo vertinami kaip netiesioginė tyčia ir jam buvo skirta 200 eurų administracinė bauda.

AČIŪ UŽ DĒMESĪ!

Miglė Petkevičienė

T: +370 640 41055

E: migle.petkeviciene@ellex.legal